

ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Bilimsel Araştırmaların Sınıflandırılması

İlişki Aramayan Araştırmalar	Betimsel Araştırmalar	Deneysel Olmayan Araştırmalar
İlişki Arayan Araştırmalar	Sebep-Sonuç İlişkisine Dayalı Araştırmalar	Deneysel Araştırmalar

İlişki Aramayan Araştırmalar

- Üniversite gençliğinin sorunları nelerdir?

*Araştırmada varolan problemlerin saptanması söz konusudur.

- Belli bir durumu tanımaya, tarif etmeye yönelik bu tür araştırmalar “**Betimsel Araştırmalar**” olarak adlandırılır.
 - Anne babası boşanan çocukların özgüvenleri ne durumdadır?

İlişki Arayan Araştırmalar

- Üniversitede okuyan kent kökenli öğrencilerle kırsal kökenli öğrenciler arasında ulaşım sorunu açısından fark var mı?

*Öğrencinin geldiği yer

*Ulaşım sorunu

İlişki Arayan Araştırmalar

- İlişkisel (Korelatif) Araştırmalar
- Deneysel Araştırmalar

İlişkisel (Korelatif) Araştırmalar

- İki ya da daha fazla değişken arasındaki doğrusal ilişki
- Elde edilen iki farklı ölçme birlikte değişiyorsa aralarında korelasyon var demektir.
 - Örneğin;
 - Zeka ile not ortalaması arasındaki ilişki
 - İş doyumunu ile yaşam doyumunu arasındaki ilişki
 - Kişilik özellikleri ile iş performansı ilişkisi

- Korelasyon Katsayısı

- Bu birlikte değişimin sayısal göstergesidir.
- Yordayıcı ilişkinin yönünü ve gücünü gösterir.
- İlişki pozitif ya da negatif yönde olabilir.
- Pozitif korelasyon: bir değişken arttıkça diğerinin de arttığı anlama gelirken, negatif korelasyon bir değişken artarken diğerinin azaldığı anlama gelir.

Örnek 1: “ sigara içme ile akciğer kanseri pozitif yönde ilişkilidir”

Korelasyon = .63

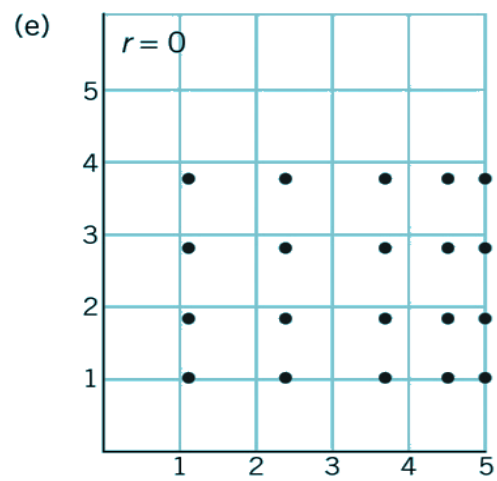
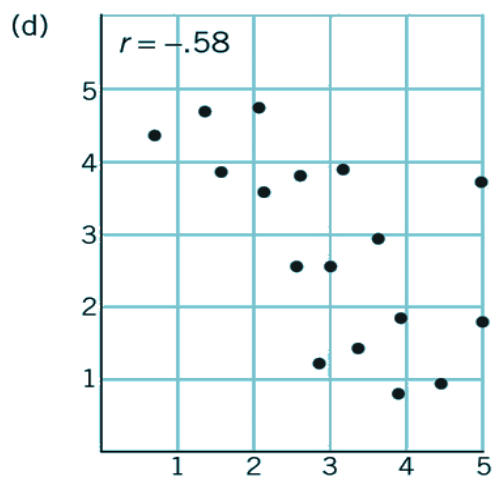
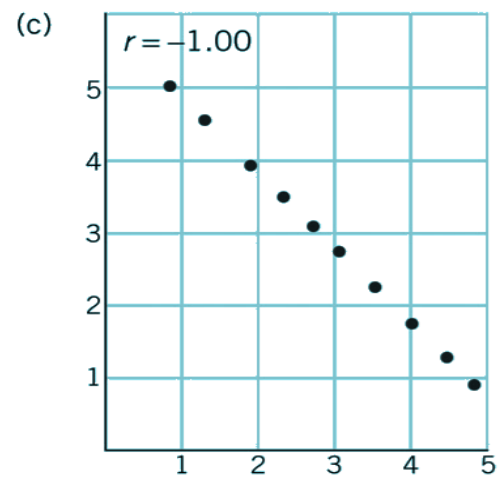
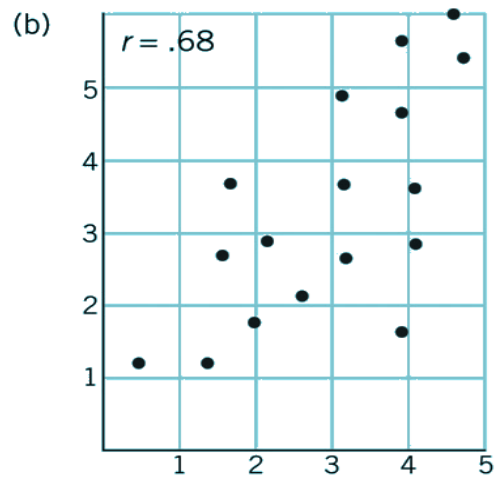
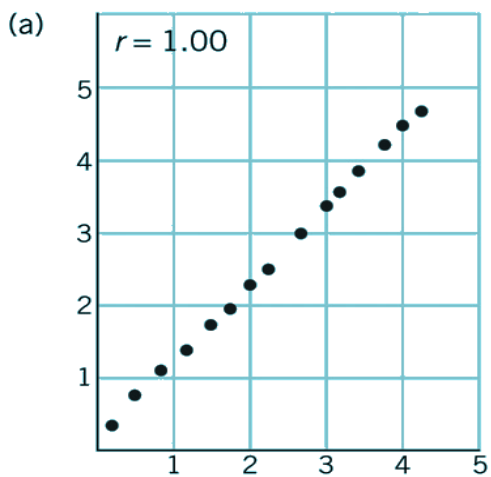
Sigara içme	Akciğer Kanseri
5	4
3	2
2	3
4	3

Örnek 2: “ TV ye harcama zaman ile akademik başarı negatif yönde ilişkilidir”

Korelasyon = -.67

TV izleme	Akademik Başarı
5	2
3	4
2	3
4	2

- Korelasyonun gücü, belirlenen birlikte değişimin düzeyini ifade eder.
- (+1) ile (-1) arasında değişir
- 0 iki değişken arasında ilişki olmadığını gösterir
- Korelasyon katsayısı (+1) veya (-1)'e yaklaştıkça iki değişken arasındaki ilişki güçlenir.
- İşaret sadece yönü gösterir
- $-.46 > .20$

- **Üstünlükleri**

- Davranışları yordamayı sağlar,

- **Sınırlılıkları**

- Neden-sonuç

- Üçüncü değişken sorunu!!

- İki değişken arasındaki ilişki belki de ölçülmeyen farklı bir değişken yüzünden

örn., bir kurumda **iş doyumunu** ve **işten ayrılma niyeti** arasında korelasyon yüksek

Belki de her iki kavramı da etkileyen asıl değişken **düşük maaşlar** veya **zor bir amir**???

Tarama Araştırmaları

- Çok sayıda katılımcının görüşlerinin ya da özelliklerinin belirlenmeye çalışıldığı araştırmalardır.

Tarama Araştırmalarında Desenler

- Enlemesine Kesitsel (Cros-Sectional) Desen
- Ardışık Bağımsız Örneklemeler (Successive Independent Samples) Deseni
- Boylamsal (Longitudinal) Desen

Enlemesine Kesitsel Desen

- Evrenden bir yada daha fazla örneklem eş zamanlı alınır.
- Kesitsel desen, evrenin özelliklerini veya iki yada daha fazla evren arasındaki farkları betimlemeye olanak sağlar
- Kesitsel desenle elde edilen korelasyonel bulgular, araştırmacının tahmin yapmasını sağlar.

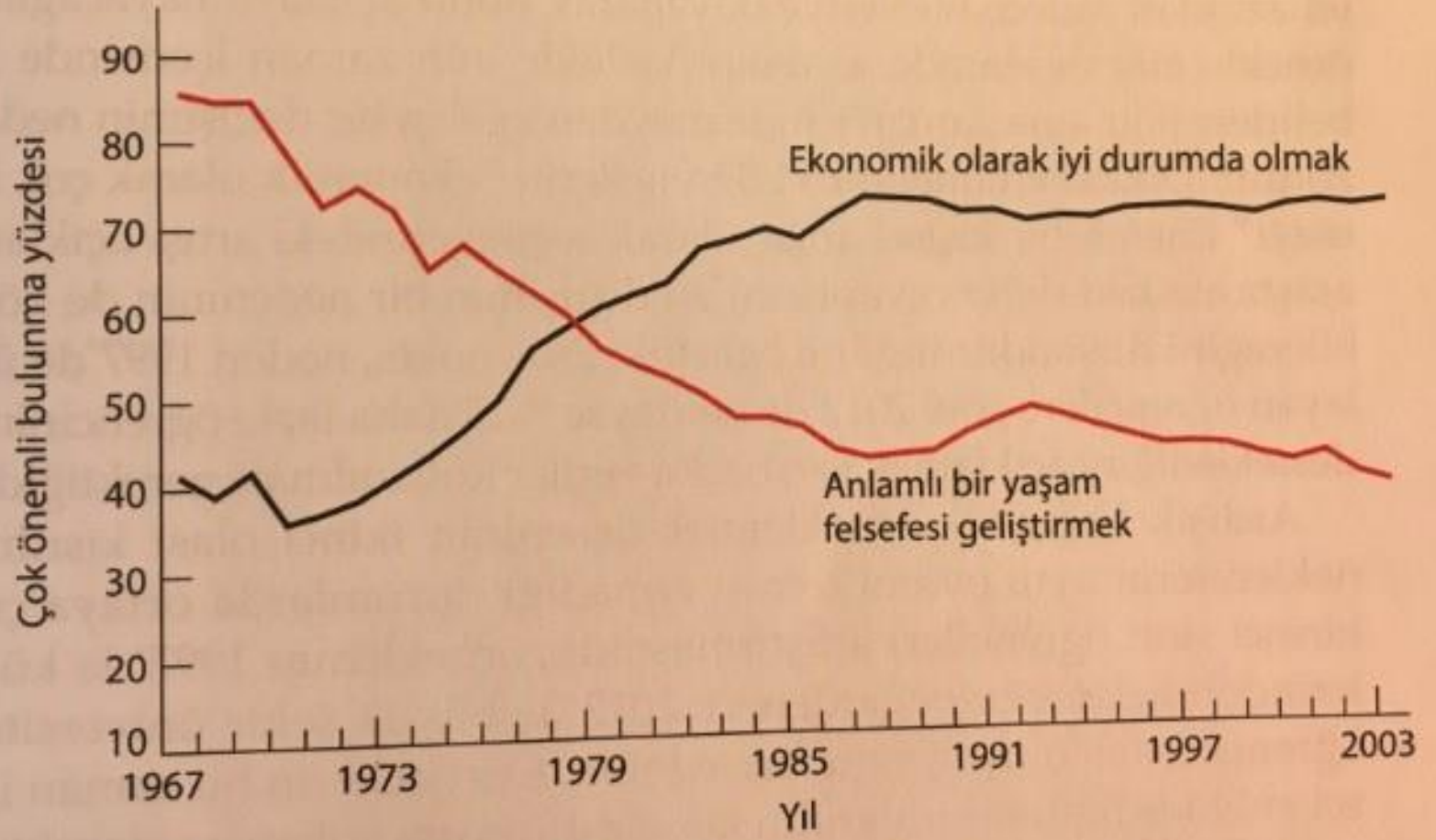
- Tarama araştırmaları;
 - zaman içindeki tutum ve davranış değişikliklerini ölçmek
 - doğal şekilde ortaya çıkan olayların etkisini belirlemek için de kullanılır.
 - Ardışık Bağımsız Örneklemler (Successive Independent Samples) Deseni
 - Boylamsal (Longitudinal) Desen

Ardışık Bağımsız Örneklemeler Deseni

- Evrenden alınan farklı katılımcı örneklemeleri, anketi belirli aralıklarla cevaplarlar.
 - Zaman içerisinde (art arda gelecek şekilde) bir dizi kesitsel anket uygulaması yapılır.
 - Örneklemeler bağımsızdır çünkü her bir zaman diliminde farklı bir örneklem grubu anketleri doldurur.
 - Her bir örnekleme aynı sorular sorulur.
 - aynı evrenden farklı örneklemeler alınır.(bu sayede farklı zamanlarda alınan anket cevaplarını karşılaştırabilirler.)
- Bu desen, araştırmanın esas amacının bir evrende zamanla tutum ve davranışlarda ortaya çıkan değişimi açıklamak olduğunda uygundur.

Örnek

- 1966 yılından beri ABD'de yüksek okul ve üniversitesi temsilen 350000 1. sınıf öğrencisi ile görüşülmüş.
- Öğrencilerin yaşamlarındaki anlam ve amaç ihtiyacını ölçmek için onların çeşitli değerlere ne kadar önem verdikleri araştırılmış.
- İki değer;
 - ekonomik olarak iyi durumda olmak
 - anlamlı bir yaşam felsefesi geliştirmenin önemi.

Kısıtlılıkları

- Evrenin özelliklerinin zaman içerisinde nasıl değiştiği belirlenebilir ama zaman içinde meydana gelen bir değişimin nedenini belirlemek zordur.
- Seçilen örneklemeler aynı evrene ait olmaması
 - Taşradan gelen öğrencinin bakışı ile büyükşehirden gelen öğrencinin bakışı farklı olacaktır.
 - Evrenin zaman içerisindeki değişimi, ancak ardışık örneklemeler aynı evreni temsil ediyorsa, doğru şekilde açıklanabilir.

Boylamsal Desenler

- Aynı katılımcılardaki değişimi gözlemek için, aynı katılımcılar zaman boyunca incelenir.
- Bu sayede her bireysel katılımcı için değişimin derecesi ve yönü belirlenebilir.
- Tutum ve davranışların nedenlerini belirlemek daha kolay olur.
- Doğal şekilde ortaya çıkan bazı olayların etkisi ölçölmek istendiğinde boylamsal desen en iyi araştırma desendir.

Örnek

- Üniversiteden erken yetişkinliğe ve erken yetişkinlikten orta yaşa geçişte yeme ile ilgili tutum ve davranışların değişiminin incelenmesinde boylamsal desen kullanılmıştır (Heatherton ve ark., 1997; Keel ve ark., 2007).
- Bireyle kariyer yapıp, hayata başlayıp evlenip çocuk yetiştirip daha güçlü kimlikler kazandığında fiziksel görünüme verilen önem azalacak ve bu yeme bozukluğunun olasılığını azaltacaktır.

- Bu araştırma için 1982'de 800 kadın ve 400 erkekten oluşan bir örneklem yeme bozukluğu ile ilgili anket cevaplıyor.
- Aynı kişiler aynı anketi 1992 ve 2002 de tekrar dolduruyor.
- Yeme tutum ve davranışlarınının zaman içerisinde değiştiği görülüyor.
 - Üniversite sonrası kadınlarda yeme bozukluğu semptomları, kronik diyet yapma ve vücut memnuniyetsizliği azalırken erkeklerde tersi olduğu görülüyor.

Kısıtlılıkları

- Toplumsal değişiklikler bireylerdeki bireysel değişimin önüne geçebilir ve değişimin asıl nedenini anlamayı zorlaştırabilir.
- Başlangıçtaki örnekleme birebir koruyamamak kayba neden olur ve evrenin temsil edilebilirliği azalmış olur.
- Bunu çözmek için çalışmaya devam edenlerle etmeyenlerin belli değişkenler açısından karşılaştırılması önemlidir.

- Sözü edilen araştırmaya sadece konuya ilgi duyanların katılması tepki yanlılığına neden olabilir.
- Kişilerin tekrar ölçülüyor olması onların konu hakkında hassasiyetlerini artırabilir ve bu da karıştırıcı olabilir.
 - 10 yıl sonra yeme tutumu ve davranışı ölçüldüğünde yine aynı şekilde bilgi vermek utandırıyor olabilir.